

I MORGON MARIO

FILMHANDLEDNING

En filmhandledning utgiven av Svenska Filminstitutet.

Filmen distribueras av Svenska Filminstitutet,
Box 27126 102 52 Stockholm. Telefon 08-665 11 00.

I morgon Mario

Filmhandledning av Fredrik Sahlin

Den här handledningen vänder sig till dig som ska se och diskutera långfilmen *I morgon Mario* med en grupp elever på mellanstadiet eller högstadiet. Filmen bygger på en novell med samma titel, skriven av den danska författarinnan Grete Roulund.

Filmens handling

I morgon Mario berättar om den åttaårige gatupojken Mario och hans liv på den portugisiska turistön Madeira utanför Afrikas västkust. Filmen inleds med en av Marios drömmar: Mario står på en strand och får syn på en val. Skrikandes "Val, val!" springer han in på en bar där hans pappa finns. Pappan ger honom en örfil och Mario vaknar. Det är tidigt på morgonen och Mario är ensam med sina två systrar. Pappan är död sedan länge och mamman ligger på sjukhus. Mario lämnar sitt barackliknande hem och beger sig in till huvudstaden Funchal för att arbeta som tiggare och småtjuv. På vägen får han lift med fiskaren Carlos som ska in och sälja tonfisk.

Mario möter sina tre kompisar, Marcelo, Ramalho och João och tillsammans ger de sig av för att lura turisterna på pengar. Ute på gatan spelar de på sina väna ansikten för att dra till sig de godtrogna turisternas uppmärksamhet. Pojkarna stjälar, tigger och förnedrar sig för att få ihop de pengar som behövs för mat och förnödenheter.

När det mörknar har Mario fått ihop nära 6000 escudos (cirka 300 kronor) – en alldeles ovanligt lyckad dag bland de skandinaviska turisterna på ön. Men Marios besök hos modern på sjukhuset i slutet av filmen blir hängande som ett moln över hans huvud. Hon ska opereras dagen därpå och Mario fruktar det värsta. Ändå känns det inte alldeles hopplöst när Mario somnar in i Carlos bil då de gör sällskap hem på kvällen: Fiskaren Carlos lovar att han nästa dag ska ta med Mario ut på havet – till valarna.

Mario och hans kamrater

Filmen återger en dag i den unge Marios liv på ett vinnande, varmt, och trots omständigheterna, underhållande sätt. Den tragiska verkligheten, fylld av misshandel, barnprostitution och utsatthet, tangeras men exploateras

inte. Barnen själva tycker inte att de förnedras. De anser att det är de som utnyttjar andra, inte tvärtom.

- Fundera över Mario och hans liv. Vad känner Mario när han låter sig fotograferas av lallande turister? Hur behåller han den stolthet som han onekligen utstrålar? Vilka känslor ger han uttryck för genom sina återkommande drömmar om att harpunera valar?

- Vilka är Marios kompisar? Hur ser deras liv ut? Har alla kompisarna samma bakgrund som Mario? Varför vill Marcelo att Mario också ska klä sig i klänning för den rike turisten? Vad känner han när Mario vägrar?

- Hur är de fyra pojkarnas relation uppbyggd? Hittar Mario någon trygghet här? Vilken position har han bland kompisarna och vad betyder de för honom?

- Jämför gärna Marios och hans kamraters erfarenheter med livet för en genomsnittlig åttaåring i Sverige. Diskutera skillnader och likheter vad avser erfarenheter, utbildning, trygghet och framtidsdrömmar.

Vuxna barn och barnsliga vuxna

De skandinaviska pensionärerna på grupppresa i Madeira lever i en helt annan verklighet än Mario, trots att de tillfälligt rör sig på samma gator. För turisterna är Mario och hans vänner ett exotiskt inslag i gatubilden som de kan dela med sig av sitt överflöd till. Ibland tycker turisterna att barnen är ovanligt påträngande och att de måste utöva våld för att bli av med dem.

Mario har ingen pappa och mamman är sjuk. Han har tidigt tvingats försörja sig själv. Någon skola nämns över huvud taget inte. Det Mario kan har han lärt sig på gatan - och på valmuseum. Kontakten med de vuxna sträcker sig till örfilar eller allmosor. Föräldrar och andra vuxna (prästen, servitören, Carlos m.fl.) är frånvarande eller uppträder som stora barn.

- Diskutera skildringen av de skandinaviska turisterna. Är det en sann beskrivning eller har filmskaparen medvetet valt att förlöjliga dem? På vilket sätt kan man kritisera turisterna och deras uppträdande?

- Fundera över turismens betydele för ett land. Ibland talar man om "billiga turistländer". Vad menas med det? Vilket ansvar har man som turist? Hjälper eller stjälper turisterna när de ger Mario och hans vänner pengar? Tar filmen ställning i dessa frågor?

- Hur beskrivs Marios familj? Hur försöker han ersätta sin döde far? Vem är Carlos? Vad betyder han för Mario – är han en kompis, pappa eller bara en skjuts till staden?

- Vet inte de vuxna vad som händer med barnen eller struntar de i dem? Var ligger ansvaret: hos barnen själva, hos föräldrarna, hos samhället eller hos världens övriga länder?

Barn i världen

Mario lever ett liv som inga barn, någonstans i världen, skulle behöva uthärda. Men han är inte ensam! Det finns uppskattningsvis 100 miljoner s.k. "gatubarn", unga människor som bor eller arbetar på gatan. De arbetar lika hårt som de vuxna – eller ännu hårdare – för att få mat för dagen. I vissa fall handlar det om att barnen stolt bidrar till familjens försörjning, men alltför många unga människor går ner sig i slavarbete och prostitution.

Barn som ges en utbildning har ofta större chans att överleva en hård och fattig barndom. Rädda Barnen har räknat ut att det skulle kosta cirka 300 miljarder kronor att ge all världens barn en tioårig grundutbildning – samma summa som världens länder lägger ner på vapenindustrin under tjugo dagar!

- Vad är ett "gatubarn"? Tror ni Mario uppfattar sig själv som ett "gatubarn"? Vad tror ni Mario skulle vilja förändra i sitt liv - om han kunde?

- "Idag tiggare, i morgon tjuv", lyder ett känt portugisiskt ordspråk. Vad tror ni det betyder? Tror ni Mario och hans kamrater ser sig själv som tjuvar? Kan det finnas tillfällen då det är tillåtet att stjäla - t.ex. om man är fattig och måste stjäla mat för att överleva?

Stora ord från stora pojkar

1959 antog FN:s generalförsamling enhälligt en resolution som heter "Förklaring om barnets rättigheter" – tio grundsatser som uttrycker barns behov av särskilt skydd och särskild omvårdnad. Det handlar om att barn ska kunna få utvecklas på ett tryggt sätt, att få äta sig mätta, att ha ett namn, få sjukvård, ha rätt till undervisning och inte behöva arbeta för sin brödföda. Alltsammans är rättigheter som vi i Sverige ofta tar för givna.

År 1990 höll FN ett särskilt Barntoppmöte i New York. Stats- och regeringschefer från 71 nationer samlades och deklarerade gemensamt att framtiden för världens barn borde "formas i harmoni och samverkan". Många stora ord från mäktiga män som samtidigt är medvetna om att dagsläget inte är i närheten av målen från 1959. Fattigdom, miljöförstöring, krig, svält, sjukdomar, politisk våld och rasism är fortfarande stora hot mot merparten av jordens barn. Detta trots att mötesdeltagarna på

Barntoppmötet högtidligen förband sig "att ge hög prioritet åt barnens rättigheter" och "att verka för en global attack mot fattigdom".

- Varför gäller inte FN:s grundsatser för alla världens barn? Varför är världen så svår att förändra? Diskutera hur standarden i de rikare länderna ofta är beroende av fattigdomen och barnarbetet i mindre ekonomiskt utvecklade länder där arbetskraften är billig. Vad är vi beredda att förändra i vårt samhälle för att mindre utvecklade länder ska få en chans att förändras i positiv riktning?

- Sverige har länge ansetts vara ett föregångsland när det gäller social omsorg, inte minst vad det gäller våra yngsta medborgare. Har vi alltid varit det? Diskutera hur det såg ut i Sverige för hundra år sedan vad det gäller barnarbete, barns rättigheter med mera. På vilka grunder har Sverige byggt upp sitt välstånd?

Bok och film

I morgon Mario bygger på en novell av den danska författarinnan Grete Roulund. Novellen omfattar knappt 50 sidor och ingår i Grete Roulunds novellsamling *I morgon Mario* (Förlags AB Wiken, 1984). Den svenska regissören Solveig Nordlund har följt novellen utan att göra några större avsteg från texten. Filmen har samma direkta berättande som novellen och den humor som finns i textens dialog har filmaren behållit och spetsat till.

Det som framförallt innebär ett problem då man förvandlar text till film är att gestalta personerna så att man får inblick i deras inre värld. De drömsekvenser, som finns i novellen, har varit lätta att illustrera genom att de kunnat visas konkret i bild. Svårare har de varit att åskådliggöra Marios egna tankar kring dråpliga vardagshändelser och möten.

Läs gärna novellen som ligger till grund för filmen och fundera över vad det är som skiljer bok och film. Diskutera likheter och olikheter. För den som söker ytterligare stoff till en diskussion om hur bok blir film rekommenderas skriften *Inte bara Emil* (Filminstitutet, 1991), som består av en samling artiklar som från olika håll belyser frågor kring filmad barn- och ungdomslitteratur.

För mer information

Rädda Barnen arbetar aktivt med information och direkt förebyggande stöd till slumområden världen över. I Rädda Barnens faktablad *Barn i skadligt arbete* berättas om gatubarnens situation. Faktabladet kan beställas från Rädda Barnen, 107 88 Stockholm. Telefon 08-698 90 00.

Regi: Solveig Nordlund

Solveig Nordlund är född i Stockholm 1943. Hon har under åren 1967-1980 varit bosatt i Portugal dit hon flyttade för att gifta sig med en portugisisk filmstudent. Via ett portugisiskt stipendium fick hon möjlighet att studera film i Frankrike åren 1972-1974. Hon debuterade som långfilmsregissör i Portugal med filmen *Varken fågel eller fisk (Nem passaro nem peixe, 1977)*, efter romanen *Silvernyckeln* av den amerikanske science-fiction-författaren H.P. Lovecraft. Hennes andra film *Dina & Django* (1980) är baserad på en verklig historia om två ungdomar som dödar en taxichaufför. *I Morgon Mario* är hennes tredje långfilm.

För den portugisiska televisionen, RTP, har Solveig Nordlund gjort ett flertal dokumentärer och teaterfilmatiseringar. I Sverige har hon för Sveriges Television gjort en serie konstnärsporträtt: *I rollen: Keve Hjelm* (om skådespelaren och regissören Keve Hjelm), *Var ligger sommaren* (om författaren Stig Claesson), *Framtiden var igår* (om den engelse science-fiction-författaren J.G. Ballard) och *Marguerite Duras* (om den franska författarinnan Marguerite Duras). Hon har också gjort flera dokumentärfilmer, bl.a. *En odödlig historia* (1990) kring hur myten om kejsar Karl den Store lever kvar i Västafrika, och *Fineboys: Omslagspojkar* (1989) om två, unga manliga fotomodeller. Bland Solveig Nordlunds mest uppmärksammade novellfilmer märks *Minnen från byn Torrom* (1982) och *Resan till Orion* (1986), båda visade i Sveriges Television.

I morgon Mario

Produktionsuppgifter

Produktionsuppgifter

Regi - Solveig Nordlund

Produktion - Henrique Espírito Santo för Torromfilm och Prole Filme, med stöd av Svenska Filminstitutet, Instituto Português de Cinema, Radiotelevisão Portuguesa, Fundação Calouste Gulbenkian och Nordisk Film & TV-fond, Sverige/Portugal 1993

Producent - Solveig Nordlund

Manuskript - Solveig Nordlund, Tommy Karlmark, fritt efter en novell av Grete Roulund

Foto - Lisa Hagstrand

Klippning - Solveig Nordlund

Ljud - Carlos Alberto Lopes

Mix . EXA Studio, Madrid

Musik - José Mario Branco

Laboratorium - Tóbis Portuguesa

I rollerna

Mario - João Silva

Marcelo - Paulo César Barros

Ramalho - José Cândido

João - Hélder Abreu

Papelota - Mariana Sebastiao

Carlos - Vítor Norte

Prästen - Canto e Castro

Musieivaktmästaren - Figueira Cid

Mamman - Lília Bernardes

Kyparen - Miguel Guilherme

Läkaren - Eduardo Luis

Max, turist - Percy Brandt

Maj, turist - Ulla Wikander

Herr Nielsen, turist - Gunnar Nielsen

Tekniska uppgifter

Speltid - 76 minuter

Längd - 2.080 meter

Format - Vidfilm (1:1:66)

Ljudsystem - Dolby Stereo

Censur - Tillåten från 11 år

Svensk premiär - 25.3.1994

Distribution

Svenska Filminstitutet

Box 27126

102 52 Stockholm

Telefon 08-665 11 00

Telefax 08-661 18 20

Filmhandledning utgiven av Svenska Filminstitutet, Box 27126, 102 52 Stockholm.

Redaktör: Klas Viklund/Susann Jonsson.

Filmhandledningar översändes mot porto och expeditionsavgift.

En förteckning över hittills utgivna filmhandledningar och studiekassetter kan rekvireras.